

• 2004-2005

Een gebruikte auto kopen

• Met veel handige tips

Inhoud

- 3 Welke auto wordt het?**
  - 3 welk gebruik?
  - 6 autokosten
  - 9 benzine, diesel of LPG?
  - 11 berekenen omslagpunt
  - 12 consequenties diesel en LPG

- 14 De financiën**
  - 14 contant
  - 14 financieren

- 16 Waar gaat u de auto kopen?**
  - 16 verkooppunten
  - 18 kilometerstand

- 19 Garantie**
  - 19 rechten en plichten

- 21 Keuringen**
  - 21 ANWB Totaalkeuring
  - 21 APK

- 23 De koop**
  - 23 kennismaken met de auto
  - 25 onderhandelen
  - 28 juridische aspecten
  - 29 kentekenbewijs
  - 29 motorrijtuigenbelasting

- 30 Auto en milieu**
  - 30 katalysator
  - 30 soorten benzine
  - 30 diesel
  - 31 tips voor zuinig rijden

- 32 ANWB-servicepagina

Inleiding

• Een gebruikte auto kopen

Waar voor uw geld, dat is wat u wilt als u een auto koopt. Maak dan niet de klassieke fout door te kopen vanuit 'liefde op het eerste gezicht'. Zet simpelweg een aantal zaken op een rijtje. Het gaat immers om veel geld. Voor veel mensen is de koop van een (gebruikte) auto, na hun huis, zelfs de grootste uitgave die ze ooit doen.

De vele tips in deze ledenwijzer zullen de kans op een miskoop verkleinen. Zo leest u wat u uit een versleten pedaalrubber kunt afleiden, wat te doen als u de kilometerstand niet vertrouwt en welke brandstof in uw geval het voordeligst is. En om u niet over één nacht ijs te laten gaan, krijgt u ook informatie over betaling, keuringen en garanties.

Welke auto wordt het?

Liefde op het eerste gezicht is mooi... tussen mensen. Maar tussen een mens (u dus) en een auto pakt het vaak minder prettig uit. Daarom eerst veel tips om na te gaan welke auto het beste bij u past. Daarbij spelen het gebruik en de auto-kosten een grote rol.

Welk gebruik?

De meeste mensen kopen een 'nieuwe' gebruikte auto op zijn grootst. Want in de vakantie moet er een caravan van duizend kilo achter en moet het hele gezin mee, mét huisraad 'behalve het bankstel'. De keerzijde van de medaille is dat ze de rest van het jaar veel te groot en dus veel te duur rondrijden. Hebt u er wel eens over nagedacht om voor die enkele keer dat u een grotere auto nodig hebt er een te huren?

Als u op zoek gaat naar de geschikte auto, houdt dan rekening met de volgende zaken:

- aantal kilometers dat u van plan bent per jaar te gaan rijden;
- veiligheidsaspecten;
- gebruiksduur;
- soort gebruik van de auto;
- bagage en passagiers;
- vakantie;
- het budget.

Aantal kilometers

De belangrijkste kostenposten bij een gebruikte auto zijn, net zoals bij een nieuwe auto, de afschrijving en de brandstofkosten. Pas na een flink aantal jaren zullen de reparatie- en onderhouds-

kosten dusdanig de pan uit rijzen, dat een andere auto de betere en goedkopere keus is.

Een benzineauto is niet altijd de verstandigste keus.

Kilometervreters zijn vaak goedkoper uit met een diesel. Zeker de laatste jaren zijn direct ingespoten diesels sterk in opkomst.

Deze diesels koppelen pittige prestaties aan een zeer laag verbruik.

Ook gebruikte LPG-auto's kunnen interessant zijn. Zeker als ze voorzien zijn van een zogenoemde LPG G3-installatie. Ze zijn dan ook voor mensen die weinig kilometers per jaar rijden al voordelig.

De installatie is al afgeschreven en de motorrijtuigenbelasting, die voordien veel hoger was dan die voor benzine, is in mei 2000 aantrekkelijk verlaagd voor dit soort installaties. Wel moet er rekening worden gehouden met hogere onderhoudskosten.

Veiligheid

De veiligheid van een auto wordt bepaald door zaken die een ongeval kunnen voorkomen (actieve veiligheid) en zaken die het letsel bij een ongeval kunnen voorkomen of beperken (passieve veiligheid).

Het autoblad van de ANWB, Autokampioen, publiceert in elk nummer een test van gebruikte auto's. Daarnaast publiceert Autokampioen de uitslagen van de Praktijktest, een Europees onderzoek waarin tienduizenden eigenaren van bepaalde auto's de sterke en zwakke punten van die auto's aangeven. Een goede bron van informatie!

In de stad is een kleine en wendbare auto het handigst en meest economisch

Actieve veiligheid

Al bij het rondkijken, en vooral tijdens de proefrit, kunt u bepalen hoe veilig u de occasion vindt. Let dan op zaken die een ongeval kunnen voorkomen, zoals:

- het weggedrag;
- de stuurinrichting (heeft de auto bijvoorbeeld stuurbevestiging?);
- de wielophanging en vering;
- het remsysteem. Vooral de aanwezigheid van ABS (Anti Blokkeer Systeem) is een pre;
- de verlichting (zit er al een derde remlicht op?);
- het uitzicht (hoe groot zijn de dode hoeken door stijlen en spiegels?);
- de kleur van de auto;
- de zitpositie (kunt u een goede, vertrouwenwekkende en comfortabele zitpositie vinden?).

Passieve veiligheid

In tegenstelling tot de actieve veiligheidsaspecten kunt u passieve veiligheidsaspecten niet 'testen', want die doen het alleen als het ongeluk onafwendbaar is geworden.

Wel kunt u de resultaten van crashtests opvragen, die de ANWB in het kader van het EuroNCAP-programma laat uitvoeren. Deze resultaten worden

in de verschillende ANWB-bladen gepubliceerd en u kunt ze ook opvragen bij de ANWB AutoAdvieslijn, telefoonnummer 070 - 314 5000 of via www.anwb.nl. Ga ook na of de occasion van uw keuze driepuntsgordels op alle zitposities heeft. Een driepuntsgordel biedt een veel betere bescherming dan de – vaak op de middenpositie achterin nog aangetroffen – tweepuntsgordel. Als u dikwijls drie personen achterin vervoert of als u drie kinderzitjes op de achterbank wilt bevestigen hebt u daar drie driepuntsgordels nodig.

Gebruiksduur

Hoe ouder de occasion is en hoe langer u van een auto gebruik wilt maken, hoe belangrijker de betrouwbaarheid en roestgevoeligheid van auto's worden. Gelukkig worden moderne auto's steeds betrouwbaarder en minder gevoelig voor roest. Maar dat betekent niet dat roest, ook bij jonge auto's, niet meer voorkomt! Sommige auto's (zoals Audi) zijn geheel verzinkt of van verzinkt plaatstaal gemaakt. Bij gedeeltelijk verzinkte auto's kunnen de niet-verzinkte plaatdelen natuurlijk wel roestgevoelig zijn. Vooral de wielkasten kunnen echt wel een roestblasje vertonen. Andere auto's zijn voorzien van kunststof delen. De dragende delen zijn dan echter nog steeds van staal.

Soort gebruik

Gaat u veel stadsritten maken? Kijk dan vooral uit naar overzichtelijke, lichtsturende auto's. Als u niet of nauwelijks met hoge snelheden rijdt is een kleine en wendbare auto het handigst en

Een stationwagen biedt veel bagageruimte. Ga na of u die het hele jaar gebruikt of alleen tijdens de vakantie

Bij de ANWB AutoAdvieslijn, 070 - 314 5000, kunt u terecht voor al uw vragen op autogebied

het meest economisch. Als u veel de snelweg opgaat en lange ritten gaat maken, ligt een grotere auto voor de hand. Beoordeel dan vooral het comfort dat de auto biedt. Kijk in alle gevallen of de auto is uitgerust met stuurbe-

krachtiging. Zonder deze stuurhulp kan manoeuvreren en parkeren in de stad een bezoeking worden.

Bagage en passagiers

De meeste auto's zijn minimaal geschikt voor vier volwassenen. Alleen de echte 'mini'-autootjes kunnen achterin slechts jonge kinderen herbergen. Vanaf de middenklasseauto's is er meestal ruimte voor vijf volwassenen, zonder dat die na een lange rit gebroken uit de auto komen. Naast de sedan, hatchback en combi is de MPV (Multi Purpose

Vehicle) steeds meer in opkomst. Dit is een soort combi met een verhoogd dak, waardoor er een hogere zitpositie en meer hoofdruimte beschikbaar is en vaak ook meer stoelen. De grotere MPV's zijn dikwijls voorzien van zeven stoelen, maar het zijn juist de midi-MPV's die de hoogste verkoopaantallen halen. De trend is ingezet met de Renault (Mégane) Scénic, later volgden onder andere de Opel Zafira en Citroën Xsara Picasso.

Vakantie

De rol van de auto in de vakantie is zeker niet de minst belangrijke. Wilt u een caravan meenemen, dan moet uw auto die wel kunnen trekken. Bij de ANWB Caravan Advieslijn, telefoonnummer 070 - 314 5070, kunnen ze u vertellen hoe zwaar de caravan achter uw auto mag zijn. Of andersom, welke occasions uw caravan kunnen trekken. Vanaf mei 1998 staat het maximum-aanhangwagengewicht vermeld op het kenteken deel I. Ga ook na of alle vakantiebagage in de auto past. Als u het hele jaar weinig ruimte nodig hebt, is het meestal voordeliger voor die paar weken vakantie een dakkoffer of bagagewagentje te kopen, huren of lenen.

Als u met een caravan reist, moet de auto die wel kunnen trekken

Grijs kenteken? Opgepast!

Het aantrekkelijke van een grijs kentekenauto is dat er bij de aanschaf van een nieuwe auto geen BPM (Belasting voor Personenauto's en Motorfietsen) betaald hoeft te worden. De afgelopen jaren is de wetgeving voor deze auto's steeds verder aangescherpt om de aanschaf door particulieren onaantrekkelijk te maken. Verdere informatie hierover kunt u aanvragen bij de belastingdienst, www.belastingdienst.nl of tel. 0800 - 0749.

De medewerkers van de ANWB AutoAdvieslijn beantwoorden al uw vragen op autogebied

Het budget

Stap één zou eigenlijk moeten zijn u te realiseren hoeveel geld u aan de 'nieuwe' gebruikte auto wilt of kunt besteden. Als u een andere auto hebt in te ruilen, is het slim om na te gaan wat deze nog waard is. De ANWB kan u op meerdere manieren hierover informeren:

ANWB/BOVAG Koerslijst

De Koerslijst is te koop bij de ANWB-vestigingen voor € 10,50. In deze Koerslijst staan van alle auto's tot zeven jaar terug de verkoop- en inruilprijs vermeld. Ook zit er een correctietabel in voor afwijkende kilometerstanden, omdat er wordt gerekend met gemiddelde jaarkilometrages. Daarnaast worden van alle auto's het vermogen, het gewicht en het brandstofverbruik vermeld. Elke twee maanden komt er een nieuwe Koerslijst uit, omdat de verkoop- en inruilprijzen natuurlijk steeds veranderen.

ANWB Auto Advieslijn

De ANWB AutoAdvieslijn geeft tijdens kantooruren gratis advies aan leden op telefoonnummer 070 - 314 5000. Men beschikt er

over dezelfde cijfers als de koerslijst, maar er kunnen ook waardes worden berekend tot liefst negen jaar terug. Verder houdt het prijsadvies rekening met de werkelijke leeftijd en kilometerstand van de auto en wordt de waarde van eventuele accessoires in de berekening meegenomen.

Totaalbudget

Nu u weet wat de auto die u in wilt ruilen ongeveer waard is en welk extra budget u kunt vrijmaken voor de nieuwe occasion, kunt u bepalen hoeveel de occasion mag gaan kosten. Maar realiseer u dan wel, dat het kopen van de auto niet de enige kostenpost is, juist het rijden brengt vaak hoge kosten met zich mee.

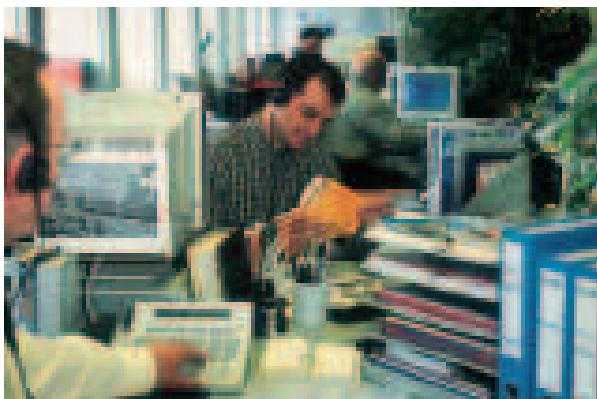
De ANWB geeft ook op www.anwb.nl prijsinformatie over gebruikte auto's

Autokosten

Autokosten zijn alle uitgaven die samenhangen met het bezit en gebruik van een auto. Om het onderscheid tussen bezit en gebruik te benadrukken, splitsen we de autokosten in vaste kosten (samenhangend met het bezit) en variabele kosten (samenhangende met het gebruik, dus het aantal gereden kilometers).

Vaste kosten

Vaste kosten zijn de volgende periodieke kosten die u, zonder dat de auto nog maar een kilometer heeft gereden, moet betalen.

Casco ja of nee?

Het liefst zou iedereen natuurlijk zijn auto all risk verzekeren, maar de premie daarvoor is stukken hoger dan voor een WA-verzekering. Het al dan niet kiezen voor een all-riskdekking is afhankelijk van uw persoonlijke situatie. Hoeveel procent no-claim hebt u inmiddels opgebouwd? Hoe hoog is het bedrag dat u gaat investeren in de nieuwe auto? Hoeveel draagkracht hebt u financieel als u de auto total loss rijdt? Alleen iemand die echt verstand heeft van verzekeren, kan u voorrekenen wat in uw geval het handigst is.

ANWB Autohandboek

Het ANWB Autohandboek is een uitstekende raadgever die u meer inzicht in uw auto geeft. Het biedt praktische beschrijvingen, informatie over veiligheid, een overzicht van handig gereedschap, zekerheid bij het oplossen van kleine problemen en tips om geld te besparen. Kortom, een goede start voor als u op reis gaat.

Rente

Of u de auto nu met eigen geld betaalt of financiert via een lening, op beide manieren hebt u te maken met renteverlies. Hanteer het rentetarief voor een banklening als u geld moet lenen en het tarief voor sparen als u met eigen geld betaalt.

Voorkom verrassingen en ga na welke vaste en variabele kosten een auto met zich meebrengt

Afschrijving (vast)

De vaste afschrijving geeft de waardevermindering van een auto weer als gevolg van het ouder worden. Niet iedere auto is even waardevast. De gevestigde merken, waarvan er jaarlijks vele tienduizenden worden verkocht, brengen na een aantal jaren relatief meer op dan de minder courante merken en types.

Verzekering

Wanneer een auto op uw naam staat, moet hij wettelijk minimaal WA-verzekerd (WA = wettelijke aansprakelijkheid) zijn. De premie van een WA-verzekering is meestal alleen afhankelijk van het gewicht van de auto. U kunt de WA-verzekering uitbreiden met een gedeeltelijke tot volledige cascodekking (all risk), waarbij dan ook de risico's van bijvoorbeeld brand of joyriding tot schade aan de auto 'door eigen schuld' zijn afgedekt. De premie voor deze (gedeeltelijke) cascodekking is afhankelijk van de dagwaarde en/of nieuwwaarde van de auto. Afhankelijk van diverse factoren, zoals leeftijd van de bestuurder, regio en aantal schadevrije jaren,

wordt de zogeheten no-claimkorting berekend. Deze kan variëren van, in het meest negatieve geval, 20% toeslag voor een beginnende, jeugdige automobilist in een risicovolle, grote stad tot 75% korting voor een huisvrouw van middelbare leeftijd, met tien schadevrije jaren, die in een rustig Gronings plaatsje woont.

Mocht u bij een schadegeval betrokken raken, denk er dan aan dat een claim bij de verzekeringsmaatschappij gevolgen zal hebben voor deze no-claimkorting. Daarom is het soms slim om bij kleine, goedkope schades niet te claimen, maar de schade zelf te betalen om daarmee wel de volle korting te behouden. Ook is het van belang hoeveel kilometer u per jaar rijdt. Sommige maatschappijen verlenen extra korting als u onder een bepaald jaarkilometrage blijft.

Motorrijtuigenbelasting

De motorrijtuigenbelasting (MRB) is een zogenoemde houderschapsbelasting.

Dit houdt in dat de houder van een kenteken altijd belastingplichtig is. Alleen als het kenteken echt geschorst is, vervalt de belastingplicht.

De hoogte van de MRB wordt bepaald door de brandstofsoort en het gewicht van de auto. Hoe zwaarder de auto, des te hoger de belasting.

De verschillen tussen de brandstofsoorten worden verderop in deze ledenwijzer in het rekenvoorbeeld benzine/diesel/LPG behandeld.

Meer informatie over de MRB kunt u opvragen bij het Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting

8 • Een gebruikte auto kopen

Apeldoorn, telefoonnummer
0800 - 0749.

- voorkomen van roest;
- lidmaatschap
ANWB/Wegenwacht.

Overige vaste kosten
Vergeet niet enkele altijd terugkerende posten mee te nemen in het budget.

Denk hierbij aan:

- wasbeurten;
- kosten voor parkeren en/of stalling;

Rekenvoorbeeld

Uitgangspunt is een vier jaar oude VW Golf 1.6 74 kW in de driedeursbasisuitvoering. De auto heeft 60.000 km gelopen en wordt door de merkdealer aangeboden voor € 10.000 (verkooprijs). U wilt deze auto drie jaar gaan gebruiken met een jaarlijkse kilometrage van 15.000 km. U hebt 60% no-claim en betaalt 9% rente voor de lening bij de bank (in dit voorbeeld wordt het totale aanschafbedrag gefinancierd en wordt de lening in drie jaar afgelost). De auto zal over drie jaar bij inruil naar verwachting nog zo'n € 3.500 opbrengen. De verschillende kostenposten worden dan:

afschrijving:	€ 6.500 in drie jaar, dat is per jaar	€ 2.167
verzekering:	WA bruto € 912 casco bruto € 1.292 no-claim 60% geen kilometerkorting assurantiebelasting 7% Dit betekent een totale premie per jaar van	€ 943
MRB:	per jaar	€ 360
overige vaste kosten:	inschatting per jaar	€ 250
brandstof:	euro loodvrij € 1,15 per liter, gemiddeld verbruik 7,6 l/100 km (1 op 13). Dit betekent aan brandstofkosten per jaar (1,15 x 7,6 x 15.000)/100 =	€ 1.311
reparatie, onderhoud en banden:		
inschatting per jaar		€ 575
rente:	uit het gegeven financieringsbedrag, de looptijd en het rentepercentage volgt een totaal rentebedrag van € 1389, per jaar is dit	€ 463
Totale jaarlijkse kosten:		€ 6.069

Dit komt overeen met € 506 per maand.

Per kilometer komen de totale autokosten uit op $(6069/15.000) \times 100 = 40,5$ cent/km.

De ANWB kan deze berekening ook voor u uitvoeren. Hier zijn wel kosten aan verbonden, maar u krijgt dan ook een specifiek voor u berekende kilometerprijs: [ANWB AutoAdvieslijn, telefoonnummer 070 - 314 5000](#).

'Een ton is nog niets'

Vroeger dachten we nog dat een auto bij 'een ton' (100.000) kilometers op was, tegenwoordig weten we wel beter. De techniek is tegenwoordig zo betrouwbaar, dat ook een benzineauto rustig meer dan 150.000 km op de klok kan zetten. Hij is dan nog steeds geld waard. Wél is het zo dat de kilometerstand 200.000 een nieuw emotioneel breekpunt is. Als de auto dat nadert, neemt de waarde van de auto snel af.

... of een klassieker?

De verkopen van klassieke auto's schieten de laatste jaren sterk omhoog. Laat u echter niet verblinden door het feit dat auto's van 25 jaar en ouder vrijgesteld zijn van motorrijtuigenbelasting. U krijgt dan wel te maken met een auto die qua onderhoud, milieubelasting, comfort en veiligheid mijlver achterligt op een moderne auto. Verder zullen de brandstofkosten door het hoge verbruik stevig op het budget drukken.

Variabele kosten

Met de volgende variabele kosten (ook wel 'rijkosten') krijgt u te maken:

Afschrijving (variabel)

Een auto schrijft niet alleen af door het ouder worden, ook het aantal afgelegde kilometers speelt een rol. Zo zal een vier jaar oude Golf 1.6 met een kilometerstand van bijvoorbeeld 60.000 km nog zo'n € 8.000 waard zijn (inkooprijs); voor dezelfde auto met 120.000 km levenservaring geldt een inkooprijs van € 6.000. Dit verschil in afschrijving moet u natuurlijk ook in uw berekening meenemen.

Brandstof

De brandstofkosten per jaar hangen af van:

- de brandstofsoort: benzine, diesel of LPG;
  - het gemiddelde verbruik;
  - het aantal kilometers per jaar.
- De brandstofprijzen aan de pomp wijzigen sterk door de tijd heen. In januari 2004 lagen de literprijzen op € 1,19 (benzine), € 0,82 (diesel) en € 0,44 (LPG).

Voorbeeld: u bent van plan 15.000 kilometer per jaar te gaan rijden. U kunt kiezen uit een auto op:

- benzine (verbruik 8,0 liter per 100 kilometer gemiddeld, oftewel 1 op 12,5);
  - een soortgelijke op LPG (gemiddeld 10 l/100 km; 1 op 10);
  - of een zuinige diesel, die genoeg neemt met 6 liter per 100 km, oftewel 1 op 16,7.
- De eerste kost u dan puur aan brandstof $(1,19 \times 8,0 \times 15.000) / 100 = € 1.428$ per jaar. De LPG-

auto kost u € 660 per jaar en de dieselauto € 738 per jaar.

Reparatie en onderhoud

Slijtagedelen, zoals banden, uitlaat, koppeling en remmen, gaan een beperkt aantal kilometers mee. Ook moet de auto om de zoveel tijd en/of zoveel kilometer voor een beurt naar de garage. Hoe meer kilometer u per jaar rijdt en hoe langer u met de auto doet, hoe hoger de jaarkosten voor reparatie en onderhoud zullen worden.

Benzine, diesel of LPG?

Een kostenvergelijking tussen een benzine-, diesel- en LPG-auto gaat alleen op bij drie identieke auto's, waarvan alleen het brandstofsysteem anders is. De volgen-

De brandstofprijzen zijn hevig in beweging. Dit heeft grote invloed op de vraag 'benzine, diesel of LPG?'

LPG G3-installaties

Een auto met een LPG G3-installatie (G3 staat voor derde generatie) is minder milieubelastend dan een auto met een 'conventionele' LPG-installatie. Dit milieuvoordeel wordt beloond met een fikse korting op de MRB. Een gebruikte auto met een G3-installatie is te herkennen aan de G3-aanduiding op het kentekenbewijs deel I.

de kosten kunnen dan belangrijk verschillen:

Afschrijvingskosten

Bij nieuwe auto's kunnen de prijzen van het benzine-, diesel- en LPG-model, en dus ook de afschrijvingskosten, sterk verschillen. De dieserversie kost in het algemeen meer dan de vergelijkbare benzineversie. Bij de LPG-auto zorgt de gasinstallatie voor meerkosten.

Deze meerkosten voor LPG en diesel leiden over het algemeen ook tot een hogere afschrijving. Bij LPG-auto's wordt de gehele installatie in drie jaar volledig afgeschreven. Dit wil zeggen dat een gebruikte auto met een LPG installatie vanaf drie jaar oud dikwijls voor dezelfde prijs te koop is als een vergelijkbare benzine-uitvoering.

Verzekeringspremie

Het WA-deel van de premie is meestal afhankelijk van het gewicht van de auto. Daardoor kan de premie voor diesel- en LPG-auto's iets hoger uitvallen. Het cascodeel van de premie is afhankelijk van de dag- of nieuwwaarde van de auto (inclusief eventuele LPG-installatie).

Motorrijtuigenbelasting

De tarieven voor de motorrijtuigenbelasting zijn voor diesel veel hoger dan voor benzine. Bij de LPG-uitvoering zorgt het eigenegewicht van de installatie er soms voor dat de auto in een hogere gewichtsklasse valt. Voor bijvoorbeeld een Opel Astra (1.6 16V, 5-d) geldt: massa benzine-uitvoering 1105 kg, massa dieselluitvoering (2.0 DTI): 1214 kg, massa LPG-uitvoering ca. 1153 kg. Zowel de die-

Motorrijtuigenbelasting

stand: 1 april 2003

Gewicht (kg)	Benzine (€)	Diesel (€)	LPG G3 (€)	Overige (€)
551 t/m 650	96	308	96	348
651 t/m 750	124	364	124	412
751 t/m 850	168	440	168	500
851 t/m 950	220	544	260	584
951 t/m 1050	292	648	372	692
1051 t/m 1150	360	752	480	800
1151 t/m 1250	432	860	592	908
1251 t/m 1350	500	964	700	1016
1351 t/m 1450	572	1068	812	1128
1451 t/m 1550	644	1172	920	1236
1551 t/m 1650	712	1280	1032	1344
1651 t/m 1750	784	1384	1144	1452
1751 t/m 1850	852	1488	1252	1560
1851 t/m 1950	924	1596	1364	1668
1951 t/m 2050	992	1700	1472	1780

sel- als de LPG-uitvoering vallen dus in een hogere gewichtscategorie, maar moet u bij de diesel € 500 meer MRB betalen, de LPG G3-uitvoering is jaarlijks slechts € 232 duurder in de MRB. Als er nog een 'conventionele' installatie in zit (kolom 'overige'), wordt u geconfronteerd met een jaarlijks MRB-tarief van maar liefst € 908. Dat is dus € 548 meer dan de benzine-uitvoering!

Berekenen omslagpunt

De omslagpuntberekening op de volgende pagina geeft u een indicatie bij hoeveel kilometer u de meerkosten per jaar voor de diesel- of LPG-versie terugverdiend. Het berekende jaarkilometrage wordt het omslagpunt genoemd. De omslagpunten kunnen per voertuigtype aanzienlijk verschillen. Valt bijvoorbeeld een diesel-

Berekenen omslagpunt

GEbruikte DIESEL Bij gebruikte diesels hebt u vaak te maken met een hoger eigengewicht van de dieselvrsie en een hogere nieuwprijs, wat gevolgen heeft voor de all-iskverzekeringspremie. U verdient dit in grote lijnen weer terug door het lagere verbruik en de lagere dieselprijs. Zo berekende de ANWB eind 2003 dat bij nieuwe benzineauto's in de prijsklasse van € 13.500 het omslagpunt voor diesel rond de 28.000 kilometer per jaar lag. Bij een gebruikte auto in dezelfde prijsklasse zakt het omslagpunt tot 17.500 kilometer. Let wel: het gaat hier om gemiddelden, berekend bij een gebruiksduur van 4 jaar. Deze berekening is ook voor hogere prijsklassen uitgevoerd:

Prijsklasse nieuw	Omslagpunt nieuw (in km)	Omslagpunt gebruikt (in km)
€ 13.500	28.000	17.500
€ 20.500	26.500	17.500
€ 27.500	28.000	18.500

GEbruikte LPG-AUTO Zeker bij moderne LPG-auto's waar een G3-installatie inzit, ligt het omslagpunt bij gebruikte aanschaf tegenwoordig extra laag. Belangrijkste reden is dat de MRB voor LPG G3 door de overheid is verlaagd (zie hiervoor de tabel Motorrijtuigenbelasting op pagina 10). En, omdat de LPG-installatie al financieel is afgeschreven door de vorige eigenaar, hoeft er geen extra investering te worden geplaatst.

Prijsklasse nieuw	Omslagpunt nieuw (in km)	Omslagpunt gebruikt (in km)
€ 13.500	22.750	9.000
€ 20.500	22.000	10.000
€ 27.500	23.000	11.500

LPG inbouwen in een gebruikte benzineauto

Wanneer u van plan bent veel kilometers te gaan rijden met uw occasion, is natuurlijk een nieuw in te bouwen LPG-installatie ook interessant. U moet dan wel de investering over de looptijd (totdat u deze auto weer gaat inruilen) afschrijven, dus de omslagpunten (met de daarbijbehorende besparingen) zijn lang niet zo laag als bij een gebruikte auto waar al een LPG-installatie inzit.

Garantiebepalingen

Niet iedere autofabrikant of importeur staat de inbouw van alle LPG-installaties toe met behoud van garantie-bepalingen. Informeer daarom vóór de inbouw bij de merkdealer of importeur naar de toepasbaarheid of beperkingen.

of LPG-auto net niet in een hogere motorrijtuigenbelastingcategorie, dan kan dat honderden euro's per jaar schelen. Verder kan een gering voordeel in een nadeel veranderen door veranderingen in de brandstofprijzen. Maak daarom altijd gebruik van de specifieke voertuiggegevens om de omslagpunten voor uw auto te bepalen.

Consequenties diesel en LPG

Wie een brandstofsoort kiest, laat dat meestal afhangen van de kosten. Toch zijn er nog andere selectiecriteria.

LPG

Liquid (vloeibaar) petroleum gas is tot vloeistof samengeperst autogas. Net als benzine wordt LPG verdampt en daarna vermengd met lucht om vervolgens in de motor te worden verbrand. Een liter LPG bevat minder energie dan een liter benzine. Daardoor hebt u relatief meer

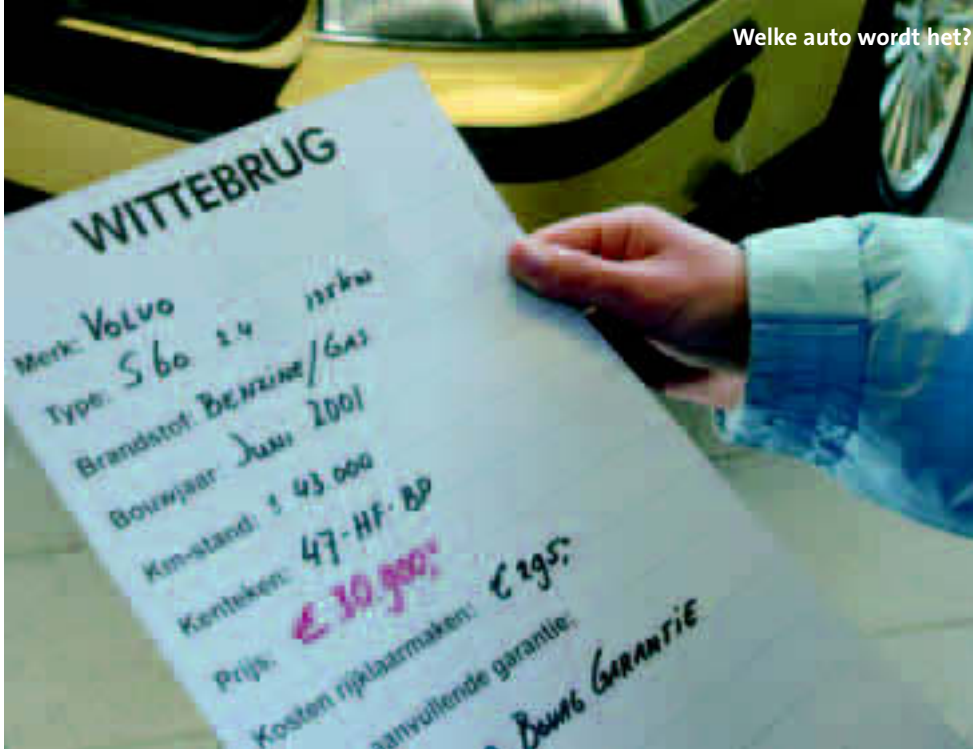
liters LPG nodig om tot dezelfde prestaties te komen. De ANWB rekent daarom ook met een meerverbruik van 20 tot 25% van LPG ten opzichte van benzine. Ook moet rekening worden gehouden met hogere onderhoudskosten. De prestaties van auto's op benzine of LPG ontlopen elkaar niet veel meer. Oudere installaties veroorzaken nog wel zo'n 10% vermogensverlies; de nieuwste 'geregelde' LPG-installaties veroorzaken nog maar een te verwaarlozen vermogensverlies.

Laadruimte

De gastank wordt meestal in de bandenbak onder de laadvloer van de kofferruimte gemonteerd of, als dit niet mogelijk is of als er behoefte is aan een grotere tank, in de kofferruimte zelf. Bij een tank in de bandenbak blijft de laadruimte intact, hooguit komt de laadvloer ietsjes hoger te liggen. Een tank in de kofferruimte zelf slokt laadvermogen op. De extra massa van een LPG-tank ligt tussen de 40 en de 80 kg. In sommige gevallen is het daarom

Een gastank wordt meestal in de kofferruimte gemonteerd en dat gaat ten koste van de laadruimte

Wordt het benzine, diesel of LPG? Wie vooraf een rekensom maakt bespaart soms veel geld

beter hulpveren op de achteras te laten monteren.

Diesel

Het voordeel van een dieselmotor is dat deze een langere levensduur heeft dan een benzinemotor. De moderne direct ingespoten dieselmotoren leveren meer vermogen dan de 'oude' diesels. De versies met een turbocompressor evenaren wat dat betreft de benzineversies. Op het gebied van koppel bij lage toeren presteren ze zelfs veelal beter, waardoor ze een grotere trekkracht hebben.

Brandstofverbruik

Naast het hogere rendement van een dieselmotor bezit diesel-brandstof meer energie, wat gunstiger is voor het brandstofverbruik. Ook met de eerdergenoemde nieuwe dieseltechnieken, die onder de benamingen TDI, JTD, DTI en common-rail door het leven gaan, worden spectaculair lage verbruikscijfers gehaald.

De financiën

Als u hebt vastgesteld hoeveel u voor een auto wilt of kunt uitgeven, komt de volgende stap. Een auto kan immers op allerlei manieren worden betaald. Veelal gebeurt dat met geleend geld, maar met gespaard contant geld kunt u soms leuke extra kortingen bedingen. Ook financieren hoort tot de mogelijkheden.

Contant

Bij contante betaling weet u meteen waar u aan toe bent, u hebt geen financiële verplichtingen meer. Als u het hele bij te betalen bedrag ineens betaalt, kan dit een aardige korting opleveren. Tenminste... als u die zelf bedingt!

Autobedrijven adverteren nogal eens met een uitgestelde of gespreide betaling van een auto: 'Nu kopen, volgend jaar pas betalen.' In feite is dat lood om oud ijzer. U kunt weliswaar nog een jaar rente trekken van het bedrag, maar de aankoopkorting op de 'nieuwe' gebruikte auto kunt u in de meeste gevallen wel vergeten. Vraag dus altijd hoeveel korting u krijgt als u de auto meteen helemaal betaalt.

Financieren

Ook kunt u het totale bij te betalen bedrag of een deel daarvan financieren. De auto is vanaf de koop uw eigendom. De looptijd van de financiering en de hoogte van het financieringsbedrag kunnen de hoogte van de te betalen rente beïnvloeden (hoewel dit bij auto's niet gebruikelijk is). Vaak moet u naast rente ook admi-

nistratie- en risicokosten betalen, die meestal vrij fors oplopen.

Voordelig financieren

Als u wilt financieren, stelt het autobedrijf meestal in overleg met u een maandbedrag en een looptijd vast. Een langere looptijd (dat is het aantal maanden dat u betaalt) betekent natuurlijk lagere maandlasten maar ook (over de totale aflossingsperiode gezien) hogere rentekosten.

Vergelijk het aanbod ook eens met de mogelijkheden bij andere instanties, zoals een bank. Het kan zijn dat u daar voordeliger uit bent. Een financierder verlangt meestal wel dat u de auto all risk verzekert. Dat wil zeggen: WA plus volledig casco.

Net als bij een koopcontract geldt bij een financieringscontract: eerst goed lezen, dan pas tekenen! In de voorwaarden kan bijvoorbeeld staan dat tussentijds versneld aflossen alleen tegen hoge boetes kan. En weet wel dat een instantie als een bank meestal strengere of meer voorwaarden stelt dan een autobedrijf.

Het is niet altijd direct inzichtelijk wat een bepaalde financiering u werkelijk kost. Stel dat u een auto wilt aanschaffen van

Rekenvoorbeeld

Aanschafbedrag auto	€	15.000
Betaling contant	€	7.000
Financiering	€	8.000
Afbetaling (36 x € 258)	€	9.288
Financieringskosten	€	1.288

Bij huurkoop is het mogelijk dat u de auto in totaal meer dan tweemaal betaalt!

Informeer niet alleen bij uw dealer, maar ook bij uw bank naar een geschikte financiering

€ 15.000 en hiervan € 8.000 financiert. In overleg met de financieringsinstelling wordt een looptijd van 36 maanden overeengekomen bij een jaarlijks (effectief) rentepercentage van 10,4% zodat de maandelijkse betaling (aflossing plus rente) uitkomt op € 258. Voor de financiering van € 8.000 betaalt u 36 maal € 258 ofwel € 9.288. De financieringskosten bedragen dus (9.288-8.000) € 1.288. Je zou zelfs kunnen zeggen dat de auto u door deze wijze van betalen € 16.288 kost.

Persoonlijke lening/ doorlopend krediet

Bij een persoonlijke lening gaat u een contract aan met een geld-

verschaffer en besteedt u het geleende bedrag direct aan de auto, waarvan u volledig eigenaar wordt. Voordat u een persoonlijke lening kunt afsluiten, informeert de financieringsinstelling naar andere lopende financiële verplichtingen. Blijkt dat u al veel krediet hebt uitstaan, dan kan men beslissen u geen lening te geven.

Bij een doorlopend krediet geeft de geldverschaffer u niet eenmalig een krediet, maar kunt u continu over een bepaalde som geld beschikken. Bij uw bank heeft men hierover alle informatie.

Huurkoop: niet doen!

Huurkoop is een vorm van persoonlijke lening waarbij u pas eigenaar van de auto wordt als de laatste termijn is afgelost. In de tussentijd bent u slechts 'economisch' eigenaar en is de huurkoopverstrekker juridisch eigenaar.

Deze vorm van financiering is eigenlijk alleen 'interessant' als u om wat voor redenen dan ook geen persoonlijke lening kunt afsluiten. Instanties die huurkoopcontracten aanbieden zijn namelijk niet geïnteresseerd in uw financiële situatie. Met zeer hoge financieringskosten dekken zij zich in tegen de mogelijke risico's.

Kunt u halverwege niet meer aan uw verplichtingen voldoen, dan zal men 'uw' auto in beslag nemen. U hoeft er bovendien niet op te rekenen dat u iets van het afgeloste bedrag terugkrijgt. De ANWB beveelt u deze riskante en vaak kostbare financiering dan ook absoluut niet aan.

Waar gaat u de auto kopen?

Bij de aanschaf van een auto kunt u kiezen uit meerdere verkooppunten. Wie meer zekerheid wil, koopt bij een bedrijf dat is aangesloten bij de BOVAG. Wilt u een scherpe prijs dan biedt een minder gerenommeerd bedrijf of een particulier uitkomst. De meeste zekerheid bieden auto's die als ANWB Advies Auto (AAA-auto) worden aangeboden.

Verkooppunten

Er zijn verschillende soorten verkooppunten voor gebruikte auto's:

- het BOVAG-bedrijf met AAA-auto's
- het BOVAG-bedrijf (merkdealer, autobedrijf of autohandelaar) zonder AAA-auto's;
- het niet-BOVAG-bedrijf;
- de particulier;
- de autoveiling of -markt.

jaar BOVAG-garantie mits er niet meer dan 20.000 km in dat jaar wordt gereden. Bovendien bevinden deze auto's zich gegarandeerd in een technisch goede staat omdat de ANWB, naast de garantie, extra eisen aan de technische conditie van de auto stelt. Een ANWB Advies Auto biedt u daarom een hoge mate van bedrijfszekerheid en zal u niet zo snel in de steek laten. Mocht dit ondanks alle zorg toch gebeuren dan zal het deelnemende garagebedrijf zijn uiterste best doen om het probleem op te lossen, bovendien kunt u rekenen op begeleiding van de ANWB. De gecertificeerde auto's zijn te herkennen aan een sticker die zich op het voorvenster van de auto bevindt. Raadpleeg de Auto Advieslijn (070-314 5085) of bezoekt u www.anwb.nl voor adressen.

ANWB gecertificeerde auto's

Onder de naam ANWB Advies Auto worden er bij een aantal autobedrijven gebruikte auto's met een hoge kwaliteit aangeboden. Deze zijn voorzien van een

ANWB gecertificeerde auto's zijn te herkennen aan het ANWB Advies Auto logo

BOVAG-bedrijf

Voor een occasion zijn BOVAG-bedrijven het betrouwbaarst. Het BOVAG-garantiebewijs biedt namelijk extra zekerheid (zie hoofdstuk Garantie). De BOVAG is een brancheorganisatie voor het garagebedrijf waarbij circa 11.000

ondernemers zijn aangesloten. BOVAG-bedrijven hebben service hoog in het vaandel staan en doen veel aan klantenbinding, wat inhoudt dat u service en kwaliteit krijgt. Dit komt naar voren in de mogelijkheden van inruil, garantie en een goed advies. Ook is een BOVAG-bedrijf verplicht om aan te geven of de kilometerstand logisch is of niet.

Merkdealer

De Nederlandse Dealer Associatie (NDA) is de BOVAG-afdeling waarbij de merkdealers zijn aangesloten. Deze bedrijven hebben naast de nieuwe auto's ook vaak veel occasions van het eigen merk: meestal inruilauto's van mensen die een nieuwe hebben gekocht. Het voordeel is dat de auto's meestal bij de merkdealer in onderhoud zijn (geweest) en hij dus weet in welke toestand ze verkeren.

Autobedrijf en -handelaar

De Auto Bedrijven Associatie (ABA) is een afdeling van de BOVAG waarbij de niet-merkbonden autobedrijven zijn aangesloten. Zij verkopen en repareren dus elk merk auto. In Nederland zijn ongeveer 3000 van dit soort bedrijven. Deze bedrijven hebben als voordeel dat ze niet alleen veel verschillende merken en types verkopen, maar ook dat ze auto's van verschillende bouwjaar in huis hebben. Dat biedt een grote keuze. De autobedrijven en handelaars kopen en verkopen onderling auto's om deze, na een eventuele opknapbeurt, weer door te verkopen. Op deze manier is de keuze per bedrijf altijd weer anders.

Niet-BOVAG-bedrijf

Meestal zijn dit autohandelaren die net als hun BOVAG-collega's veel verschillende auto's hebben staan en gespecialiseerd zijn in het verkopen van occasions. Het verschil is dat u hier geen BOVAG-garantie krijgt waardoor uw rechtspositie vaak zwakker is mocht de auto na aanschaf gebreken vertonen. Sommige handelaren geven wel een eigen garantie. De nadelen van de autohandelaar: de service varieert per bedrijf, de kwaliteit verschilt per auto.

Particulier

Veel particulieren verkopen hun auto via advertenties in landelijke of regionale kranten. De prijzen zijn vaak scherp en liggen veelal onder het niveau van autobedrijven. U weet echter minder over de toestand van de auto. Omdat u geen garantie krijgt komen verborgen gebreken eerder voor eigen rekening. U kunt de risico's beperken door de auto voor de koop te laten keuren. U hebt dan meer zekerheid en kunt verantwoord beslissen. Als hulpmiddel kunt u de 'Koopovereenkomst gebruikte auto' hanteren, die in het midden van deze ledenwijzer is geniet.

Autoveiling/-markt

Autoveilingen en -markten, waar vele (vooral lease)auto's worden verkocht, worden steeds populairder. De prijsverschillen zijn erg groot en de kwaliteit loopt erg uiteen. Daarnaast zijn er ook grote (merk)dealers die bijvoorbeeld jaarlijks een veiling organiseren, waar betrouwbare auto's worden verkocht. Maar blijf alert, want niet elke auto heeft een

Ook veel aanbod op internet

Juist via internet presenteren zich vele bedrijven met interessante occasions.

De ANWB doet geen uitspraak over de juistheid en actualiteit van deze sites en de lijst is zeker niet compleet:

www.bovagoccasions.nl
www.autoonline.nl
www.autotekoop.nl
www.autotelegraaf.nl
www.autonl.com
www.autototaal.nl
www.autotrader.nl

BOVAG-bedrijf

- + zekerheid
- + service en kwaliteit
- + verkopen ANWB
- Advies Auto's
- duurder

Merkdealer (NDA)

- + ruime keus eigen merk
- + inzicht in kwaliteit
- duurder

Autobedrijf en -handelaar (ABA)

- + breed assortiment in merken en types van verschillende bouw-jaren

Niet-BOVAG-bedrijf

- + breed assortiment
- weinig of geen garantie
- service en kwaliteit niet altijd even goed

Particulier

- + goedkoper
- geen inzicht in kwaliteit
- geen garantie

Autoveiling/-markt

- + groot aanbod
- verschil in prijs en kwaliteit
- verkoper minder aanspreekbaar

garantiebewijs. Een groot nadeel van deze manier van kopen is het feit dat de mogelijkheden om de verkoper aan te spreken op verbroken gebreken beperkt zijn.

Kilometerstand

De Nationale Auto Pas (NAP) is nu al tien jaar actief, maar helaas is het terugdraaien van kilometer-tellers nog steeds niet uitgebannen. In de database van deze pas worden door BOVAG-bedrijven, ANWB ANWB Autokeuringen en APK-keuringsstations bij elke keuring, reparatie- of onderhoudsbeurt de kilometerstand van auto's centraal opgeslagen. Ook moderne digitale kilometer-tellers zijn terug te draaien, hoe hard een fabrikant ook beweert dat dat niet kan. Op www.nationaleautopas.nl vindt u alle informatie over de NAP.

Gegarandeerde kilometerstand

Autohandelaren hebben de vak-kennis in huis om in te schatten of de stand op de teller correct is. Het is daarom aan te bevelen de kilometerstand door de handelaar op de koopovereenkomst te laten vermelden. Blijkt de stand achteraf toch onjuist, dan hebt u goede juridische mogelijkheden om de verkoper aan te spreken. Dit geldt niet bij verkoop door particulieren.

Trouwens, ook auto's met echt hoge kilometerstanden kunnen interessant zijn. Zo worden leaseauto's vaak doorgereden tot 150.000 of 200.000 kilometer. Het gaat dan om goed onderhouden auto's die tegen een interessant lage prijs kunnen worden verkocht. Zeker als u zelf weinig kilometers per jaar rijdt, kunnen deze (vaak compleet uitgeruste) auto's financieel heel interessant zijn. Maar... ze zijn wel vaak onmiddellijk toe aan een grote beurt, want die hebben ze natuurlijk niet meer gehad.

Garantie

Garantie betekent dat u recht hebt op kosteloze reparatie bij gebreken aan de auto mits aan de voorwaarden is voldaan. De garantievoorwaarden dient u bij aanschaf van een auto overhandigd te krijgen.

Rechten en plichten

De verkoper is verplicht dat te leveren wat de koper op grond van de koopovereenkomst mocht verwachten. Koopt u de auto van een bedrijf, dan mag u meer verwachten dan van een particulier. Met extra garanties kunt u uw juridische rechten en mogelijkheden aanzienlijk uitbreiden. Laten we zeggen: hoe uitgebreider de garantie, hoe beter! Lees, voor u de garantie aanvaardt, eerst het garantiedocument goed door. Voor garantie moet u zich altijd wenden tot de verkoper. Het onderhoud moet

volgens de voorschriften zijn uitgevoerd.

BOVAG-garantie

De bekendste schriftelijke garantie is de BOVAG-garantie.

Belangrijke pluspunten zijn:

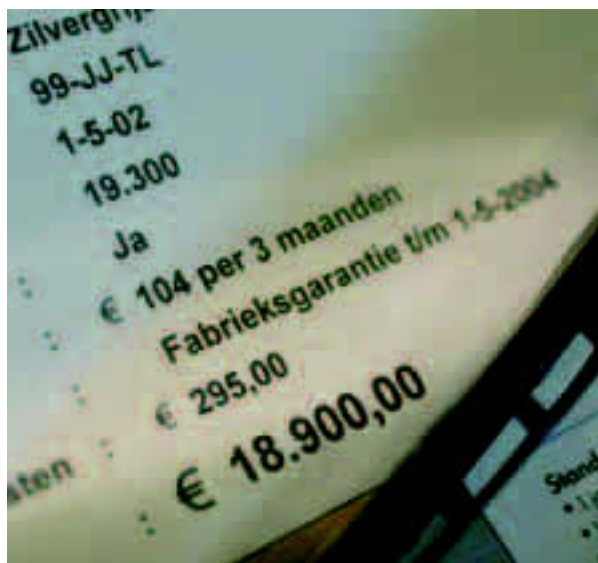
- de BOVAG-garantie geldt standaard voor auto's boven de € 4.500 (of 35% van de cataloguswaarde);
- bij garantieclaims waarbij reparatie moet plaatsvinden zorgt het BOVAG-bedrijf voor alternatief vervoer en
- bij conflicten waarbij de Geschillencommissie Auto een bindend advies geeft, geeft BOVAG gevolg aan het advies indien het BOVAG-bedrijf het advies niet opvolgt.

U vindt deze voorwaarden op de internetsite van de BOVAG (www.bovag.nl). U kunt ze ook opvragen bij ANWB Rechtshulp, telefoonnummer 070-314 7788.

Deze gunstige voorwaarden zorgen er wel voor dat de prijzen van auto's met BOVAG-garantie iets hoger kunnen zijn. De BOVAG-garantie geldt zes maanden zonder kilometerbeperking. De garantie kan met zes resp. achttien maanden worden verlengd. Er geldt dan wel een kilometerbeperking van 20.000 resp. 40.000 kilometer na aflevering.

Extra merkgaranties

Veel merkdealers hebben een occasiongarantie gebaseerd op de BOVAG-garantie. Een aantal merken heeft een eigen aanvulling op hun BOVAG-garantie, waarin bijvoorbeeld de garantieduur wordt verlengd.

Kijk voor het kopen of alle knopjes doen wat ze moeten doen.

Soms is deze extra garantie inclusief, maar u kunt het als koper ook onderdeel van uw onderhandeling over de auto maken. De premie voor het aanvullend garantiebewijs wordt door het BOVAG-bedrijf bepaald.

ANWB Rechtshulp geeft ANWB-leden kosteloos advies over de juridische mogelijkheden bij problemen met uw auto: 070 - 314 7788 op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

Het BOVAG-garantiebewijs geldt alleen onder bepaalde voorwaarden. De belangrijkste zijn:

- De garantie geldt alleen voor de koper op wiens naam de garantie staat.
- Onder de garantie vallen gebreken die bij de koop niet waarneembaar waren ('verborgen

gebreken') of die tijdens de garantieperiode bij normaal gebruik zijn ontstaan.

- Onderdelen die regelmatig bij servicebeurten worden vervangen, vallen niet onder de garantie. Dit geldt ook voor de gevolgen van nalatigheid, onjuist gebruik of opzet alsmede voor reparaties die niet in het bedrijf van de verkoper of zonder diens medeweten zijn verricht. Ook accessoires vallen buiten de garantie.
- De koper dient zich voor uitvoering van de garantie altijd tot de verkoper te wenden.

ANWB-expertise

Bij een geschil over een technisch probleem of uitgevoerde reparatie tijdens de garantieperiode kunt u, onder bepaalde voorwaarden, een beroep (laten) doen op de deskundigheid van de ANWB-expertisedienst. Een ANWB-expert onderzoekt de klacht en stelt een rapport op waarmee u – bij gegronde verklaring van uw klacht – als eiser een stuk sterker staat. Komt u niet tot overeenstemming, dan kunt u het rapport gebruiken bij het indienen van de klacht bij de Geschillencommissie Auto of een juridisch adviseur.

Bovenstaande dienst wordt uitgevoerd tegen de dan geldende tarieven.

**ANWB/Expertise
Motorvoertuigen,
Antwoordnummer 10,
2500 XM Den Haag.
tel. 070-314 5010
fax 070-314 7175
e-mail em@anwb.nl**

Bemiddeling bij klachten over BOVAG-garantie

ANWB Rechtshulp geeft ANWB-leden kosteloos advies over de juridische mogelijkheden bij problemen met uw auto (070 - 314 7788 op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur).

- Voor geschillen over garantie met een merkdealer kunt u bellen met de Auto Ombudslijn (0900 - 288 6662 / € 0,20 per minuut).
- Voor geschillen over garantie met een niet-dealerbedrijf kunt u bellen met het ANWB/ BOVAG Bemiddelingsbureau (0900 - 269 2268/ € 0,20 per minuut).

Slaagt deze bemiddeling niet, dan kunt u zich wenden tot de Geschillencommissie Auto. Deze geschillencommissie is onafhankelijk en brengt bindend advies uit bij geschillen tussen BOVAG-garages en consumenten. Geschillen kunnen schriftelijk gemeld worden bij Geschillencommissie Auto, Postbus 90600, 2509 LP Den Haag. Hierbij is klachtengeld verschuldigd, maar ANWB-leden krijgen korting.

Keuringen

Voordat u overgaat tot de aanschaf van een occasion kan een ANWB Totaalkeuring u voor onverwachte uitgaven behoeden. Deze keuring geeft u maximale zekerheid over de conditie waarin de auto verkeert.

Totaalkeuring

Hebt u al een tweedehandsauto op het oog? Dan adviseren wij u om vóór de koop een Totaalkeuring te laten uitvoeren. Dit kunt u zelf laten doen, maar u kunt ook de verkoper er om vragen. Een ANWB Totaalkeuring geeft u maximale zekerheid over de conditie waarin de auto verkeert. Het resultaat van de keuring wordt vastgelegd in een ANWB-keuringsrapport. Bij een ANWB Totaalkeuring wordt de hele auto nagekeken door een van de keurmeesters van de ANWB. Dat betekent dat u zeker bent van een onafhankelijk, deskundig en betrouwbaar kwaliteitsoordeel. De auto wordt grondig geïnspecteerd. De resultaten

van de keuring worden niet alleen helder op papier gezet, maar ook met u besproken. In het rapport leest u wat de staat van onderhoud van de auto is en of er ernstige mankementen zijn. Verder krijgt u – indien deze beschikbaar is – informatie over de kilometerhistorie van de auto. Zo kunt u dus makkelijker inschatten of de koop verstandig is. Ook vlak voor afloop van de garantie is het uitvoeren van deze keuring raadzaam.

APK

Sinds 1985 is er een wettelijk verplichte keuring voor auto's van drie jaar en ouder. Deze jaarlijks terugkerende keuring is in de eerste plaats gericht op controle van

ANWB-keuringen

Als u al een auto hebt gekocht, heeft de ANWB voor u de volgende keuringen: de Veiligheidskeuring, de Consult/Deelkeuring, de Vakantie/Winterkeuring maar ook de APK-keuring.

Keuringsafspraken

Bel voor het maken van een keuringsafpraak of voor meer informatie ons gratis landelijk telefoonnummer 0800-099 8888. ANWB Autokeuringen is tijdens kantooruren telefonisch bereikbaar.

de wettelijke eisen aan het voertuig op het gebied van verkeersveiligheid en milieu. Bij de APK (Algemene Periodieke Keuring) komen daarom onder meer de motor en versnellingsbak nauwelijks ter sprake. Maar als u een gebruikte auto koopt, zijn deze punten wel belangrijk. Laat u bij de aanschaf dus niet louter leiden door het feit dat de auto APK-goedgekeurd is. Een ANWB Totaalkeuring biedt u additionele zekerheid. Indien een auto niet APK-goedgekeurd is na de uiterste datum waarop deze gekeurd moet zijn, bent u in overtreding zodra het

kenteken op uw naam staat. U kunt dan ook een bekeuring verwachten van € 86. Het is niet meer van belang of het voertuig al dan niet aan het verkeer deelneemt, u bent als 'houder' van dit voertuig verantwoordelijk voor een geldige APK. Controleer bij aanschaf van een auto van drie jaar of ouder altijd de APK-goedkeuring. Raadpleeg ook het keuringsbewijs zelf op juistheid, datum van goedkeuring en eventuele opmerkingen of aanbevelingen. Hebt u een auto gekocht waarvan de APK-goedkeuring ten onrechte is gegeven (omdat bijvoorbeeld bepaalde gebreken over het hoofd zijn gezien), dan kunt u hiertegen stappen ondernemen. Dit is echter een lange en kostbare weg. Laat daarom altijd een volledige ANWB-keuring verrichten. Vaak is de APK daarbij inbegrepen.

ANWB Autokeuringen

Plaats
Amsterdam
Den Haag
Rotterdam
Utrecht

Adres
IJbaanpad 12
Poolsterstraat 11
Stolwijkstraat 61
Winthontlaan 40

De koop

Liefde maakt blind. Dat geldt vooral wanneer u zich al hebt gefocust op één speciale occasion. Juist bij de beoordeling en onderhandelingen moet u het hoofd koel houden.

Kennismaken met de auto

Voordat u met de auto gaat rijden kunt u al wat zaken beoordelen. Hoe is het bijvoorbeeld met de zitpositie, het comfort, bedieningsgemak en het uitzicht rondom?

Gouden tips voor de proefrit

De verkoper (tenminste: een goede...) is altijd bereid u een proefrit te laten maken. Neem dan liefst het hele gezin mee, want 'twee weten meer dan een'.

Het beoordelen en controleren van een gebruikte auto is gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Eenmaal de contactsleuteltjes in de hand vergeet u snel iets waarop u had moeten letten:

- Ga na of de auto door een merkdealer is onderhouden en of dit netjes en op tijd is gebeurd. Het onderhoudsboekje is een cruciaal document bij het beoordelen van de onderhoudshistorie. Het ontbreken ervan is reden tot achterdocht.
- Controleer het originele kentekenbewijs en niet de kopie. Kijk vooral of er iets vermeld staat bij 'bijzonderheden'.
- Zit er een geldig APK-rapport bij? Zitten de nieuwe Europese kentekenplaten erop, de zogenoemde GAIK-platen?
- Kijk of alle controlelampjes het doen.

Het is van belang om te weten of u achter in de auto net zo comfortabel zit als voorin

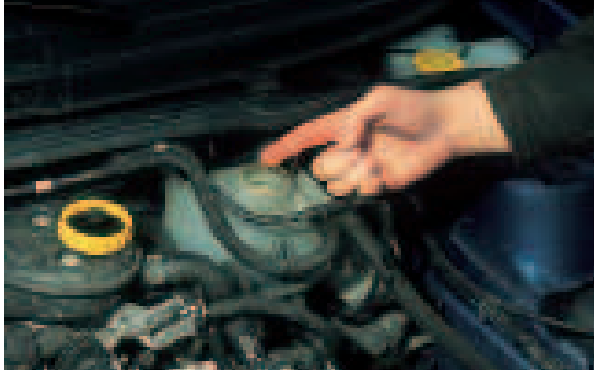
Pech voorkomen of verhelpen

De gratis ANWB-ledenwijzer 'Pech voorkomen of verhelpen' behandelt de meest voorkomende pechgevallen en geeft tips uit de wegenwachtpraktijk, zodat zelfs de grootste pechvogel problemen kan verhelpen en voorkomen.

- Maak een proefrit van minstens een halfuur. Doe dan wat u normaal ook met uw auto doet. Vraag voor vertrek hoe de auto verzekerd is.
- Zoek verschillende wegdekken uit. Dan weet u of de auto comfortabel genoeg veert.
- Zoek een krap parkeerplekje en parkeer de auto in.
- Als de motor versleten is, zal er een blauwe rookpluim uit de uitlaat komen bij het gas geven (warme motor). Als de motor onregelmatig stationair loopt of met haperingen accelereert, moet hij worden nagekeken.
- Als er onder de auto een hard geluid vandaan komt, is de uitlaat wellicht lek.
- Als het koppelingspedaal extreem zwaar gaat is meestal de koppelingsplaat flink versleten.
- Voer een simpele remproef uit: zoek een plaats waar u vooruit, links én rechts de ruimte hebt (zoals een groot, leeg parkeerterrein). Maak snelheid en rem eerst flink met uw handen aan het stuur. Voelt u trillingen, dan zijn wellicht de remschijven krom. Doe ook een noodstop met uw handen niet om het stuur geklemd. Ook dan moet de auto kaarsrecht rechtuit remmen.
- Doe een langzaam bochtje met de wielen maximaal naar links en rechts uitgedraaid. Komt er een nieuw bijgeluid, dan zijn wellicht de homokineten in de aandrijfassen aan vervanging toe.
- Controleer de profieldiepte van de banden. Als er een slijtage-indicator gelijk ligt met het profiel, dan zijn de banden aan vervanging toe. Kijk of de banden netjes, egaal zijn afgesleten. Alle banden, inclusief het reservewiel, moeten wettelijk minimaal 1,6 mm profiel hebben.
- Loop de vloeistoffen onder de motorkap na. Zijn de koelvloeistof, olie en remvloeistof keurig op peil? Zien ze er mooi schoon uit, of zijn ze soms zwaar vervuild? Te weinig remvloeistof wijst vrijwel altijd op een lek in het remsysteem of ernstige slijtage van de remblokken of -voeringen. Als er te weinig koelvloeistof inzit, is wellicht de koppakking lek, en dat is een dure reparatie. Kijk ook onder de auto of de onderzijde van de motor en bak vochtig is van de olie.
- Als de motor een distributieriem

Maak een flinke proefrit waarin u doet wat u normaal altijd met uw auto doet

Als de remvloeistof er niet schoon uitziet, dus met rondzwevende deeltjes, moet hij vervangen worden

Minimaal bandenprofiel: wettelijke eis: 1,6 mm ANWB-advies: 2 mm

Niet uniek

Verkopers wekken soms de indruk dat de auto waarin u geïnteresseerd bent, uniek is voor de gevraagde prijs en dat u daarom niet te lang moet wachten met een beslissing. Laat u niet overhaasten, want meestal zijn er elders vergelijkbare auto's te vinden.

heeft moet u nagaan of deze wel op tijd is vervangen.

Het voorgeschreven vervangingsinterval vindt u in het onderhoudsboekje. Bij twijfel over de datum van de laatste vervanging adviseert de ANWB de distributieriem zonder meer te vervangen.

- Loop de hele carrosserie kritisch na op krassen, deukjes, steenslag, roest en andere schade. Als een auto gaat roesten, gebeurt dan meestentijds het eerst bij de wielkasten. Kleurverschillen tussen plaatwerkdelen wijzen op bijgewerkte schade. Let ook op de onderlinge aansluiting van de plaatdelen. Grote kieren of een scheef zittend spatbord wijzen op een ondeskundige plaatwerker. Als er verse tectyl op de onderzijde van het voertuig zit, is daar in ieder geval roest bijgewerkt.
- Controleer rondom ramen, ruiten en schuifdak (of sunroof) of er sporen zijn van lekkages. Droogplekken of -randen in de bekleding wijzen daarop. Til ook de vloermatten en de afdekking van de kofferruimte op.
- Klopt de kilometerstand wel? Een BOVAG-bedrijf geeft een Garantiepas, waaraan ook een Nationale Auto Pas is gekoppeld.
- Als u koopt van een particulier, let dan op de gebruiksslijtage van versnellingspook, stuurwiel, pedalen en zitting. Een glad

stuurwiel, een gladgesleten versnellingspook, een pedaalrubber met weinig profiel en een kale, doorgezakte stoel zijn kenmerken van kilometerverters.

U kunt de gegevens gebruiken om uw positie tijdens de onderhandelingen over de prijs te versterken. Laat u niet afschepen met ontwijkende antwoorden zoals: 'Een auto trilt altijd wel wat in het stuur' of 'Elke band slijt wel eens scheef af'.

Prijs

Voodat u een prijs afspreekt, is het zinvol deze te vergelijken met de richtwaarde die de ANWB opgeeft voor de te kopen of in te ruilen auto in de ANWB/BOVAG Koerslijst. Bent u lid van de ANWB, dan kunt u deze gegevens opvragen bij de ANWB Auto Advieslijn, telefoonnummer 070 - 314 5000, of via www.anwb.nl.

Onderhandelen

U hebt een auto op het oog die aan uw wensen voldoet. U hebt dus al een proefrit gemaakt en u bent ook al bij andere garages gaan kijken om te zien wat er nog meer te koop is. Ook hebt u

alvast nagedacht over het maximale budget dat u kunt besteden en hoe u de financiering gaat regelen. Maar nu moet u gaan onderhandelen. Daarbij spelen de volgende zaken een rol:

1 Een goede voorbereiding is belangrijk. Zorg dat u op de hoogte bent van:

- de koopovereenkomst; door deze alvast door te lezen weet u waarvoor u tekent;
- de voorwaarden; meer informatie over bijvoorbeeld de BOVAG-voorwaarden vindt u op www.bovag.nl;
- de garantievoorzaken; idem.

2 Als u zich onzeker voelt bij het onderhandelen dan kunt u natuurlijk altijd iemand meenemen.

3 Als u een auto inruilt, kunt u over het aankoop- en inruilbedrag onderhandelen.

4 Probeer inzicht te krijgen in welke producten bij de prijs zijn inbegrepen, zoals accessoires, nieuwe banden, grote beurt of een gevulde brandstoftank. Ook over de kosten van het overzetten van bijvoorbeeld de autoradio of de trekhaak van de oude op de nieuwe auto kunt u onderhandelen.

Het is van belang om tijdens het onderhandelen zelfverzekerd over te komen. Neem daarom rustig de tijd

Gebruik voor een transactie met een particulier het standaardcontract 'Koopovereenkomst gebruikte auto' midden in deze ledenwijzer

Checklist gebruikte auto's

Autogegevens

datum: .....

naam bedrijf/particulier: .....

merk/type auto: .....

kenteken: .....

datum afgifte deel 1: .....

jaar/maand volgende APK: .....

afgelezen kilometerstand: .....

km-stand volgens Nationale Auto Pas: .....

Interieur

- slijtage stuurwiel/versnellingspook/pedaalrubbers
- slijtage stoelen
- onderhoudsboekje ontbreekt
- defecten aan elektrische installatie
- sporen van waterlekkage
- roestvorming op deurstijl/dorpel/kofferbak
- deuren sluiten slecht

Buitenkant

- banden (te) weinig profiel (ook reserveband)
- bandenprofiel scheef gesleten
- schokdempers versleten
- roest op plaatwerk/deukjes/krassen
- koplampen (roestvorming in reflectoren)
- onderkant deuren of spatschermen zwart getectyleerd
- plaatwerk sluit niet overal goed aan
- bumpers beschadigd of ontzet
- ruiten beschadigd of gekrast

Onder de motorkap

- te weinig koelwater/olie/remvloeistof in reservoirs
- roestvorming op binnenschermen
- motor erg vuil of vertoont lekkage
- LPG-installatie aanwezig geweest
- tectylbehandeling ontbreekt
- (laatste) vervanging distributieriem onduidelijk

Proefrit

- rammels interieur/dashboard
- trillen van stuur of stoelen bij bepaalde snelheden
- trillen tijdens remmen
- naar één kant trekken van auto bij remmen/rijden
- problemen met schakelen of koppelen
- motor loopt onregelmatig stationair
- motor accelereert met haperingen
- warme motor slaat niet aan

Kenteken

- bouwjaar/kleur/brandstofsoort anders vermeld
- op- of aanmerkingen kentekencode
- geldig APK-rapport niet aanwezig (voor auto's ouder dan 3 jaar)

Te betalen

prijs eigen auto: € .....

inruil eigen auto: € .....

te betalen: € .....

Juridische aspecten

Mondelinge overeenkomst

Er zijn nogal wat mensen die denken dat een mondelinge overeenkomst minder bindend is dan een schriftelijke, maar juridisch gezien is een mondelinge overeenkomst wel degelijk bindend.

Ook handgeld betalen aan de verkoper zal door de andere partij als acceptatie van het aanbod worden gezien en brengt daarmee dus een geldende overeenkomst tot stand. Wanneer u later van de koop af wilt, wordt het handgeld meestal niet meer teruggegeven!

De moeilijkheid bij niet-schriftelijke overeenkomsten is dat de bedoelingen van beide partijen niet vastliggen. Ontstaat er na de overeenkomst verschil van mening over de afspraken, dan zijn deze vaak niet meer te bewijzen en dreigt een welles-nietes-discussie. Om misverstanden te voorkomen, kunt u dus beter alles vastleggen in een schriftelijke overeenkomst.

Schriftelijke overeenkomst

Autobedrijven werken vrijwel altijd met schriftelijke overeenkomsten. Meestal worden ze koopovereenkomst of orderbevestiging genoemd. De overeenkomst verwijst vaak naar voorwaarden die erop van toepassing zijn. Vraag die voorwaarden dus gewoon op en, nog belangrijker, lees ze goed door!

Leg op de overeenkomst altijd de volgende zaken vast, die wellicht afwijken van de gestelde voorwaarden:

- Laat de afleveringsdatum duidelijk vermelden.
- Laat het te betalen bedrag uitdrukkelijk garanderen.
- Laat de kilometerstand en het bouwjaar vermelden.

Voorwaarden

De voorwaarden zijn soms op de overeenkomst zelf vermeld, bijvoorbeeld op de achterkant. Soms wordt verwezen naar voorwaarden die bij een Kamer van Koophandel of een rechtbank zijn gedeponereerd. Zulke leverings- en betalingsvoorwaarden zijn vaak door de verkoper opgesteld en bedoeld om beperkingen op te leggen aan de rechten van de koper. Hier hoeft u niet zomaar genoeg mee te nemen; vraag ze eerst op bij de verkoper en neem ze goed door voordat u de koopovereenkomst ondertekent. U bent vrij om van de voorwaarden af te kijken of er zelfs in het geheel van af te zien, als de verkoper het daarmee eens is. Er moet dan op de koopovereenkomst uitdrukkelijk worden aangegeven hoe word afgeweken van de leverings- en betalingsvoorwaarden.

ANWB Rechtshulp

Voor juridisch advies kunt u als ANWB-lid bellen met ANWB Rechtshulp, 070-314 7788. Zij kunnen uw vragen direct beantwoorden.

Als de handtekening is gezet is er geen weg terug; pas dus ook op met 'voorlopige' koopcontracten

Enkele tips

- Maak duidelijke afspraken.
- Leg de afspraken vast, eventueel in een ANWB-standaardcontract (zie midden in deze ledenwijzer).
- Lees een overeenkomst vóór de ondertekening goed door.
- Wordt op een overeenkomst verwezen naar leverings- en betalingsvoorwaarden, vraag ze dan op en lees ze goed.
- Bent u het met een bedingung in de standaardvoorwaarden niet eens, bespreek dit dan met de wederpartij en maak hierover een duidelijke aantekening op de koopovereenkomst.

BOVAG-standaardvoorwaarden

BOVAG-autobedrijven hanteren de BOVAG-standaardbepalingen, waarin onder meer de verkoop en levering van personenauto's is geregeld. Deze zijn te vinden op www.bovag.nl. Wordt op een schriftelijke koopovereenkomst niet verwezen naar leverings- of verkoopvoorwaarden en is er ook niet over gesproken, dan mag u er als koper normaal gesproken van uitgaan dat de voorwaarden geen deel uitmaken van de overeenkomst. In dat geval gelden alleen de wet en de afspraken die op de schriftelijke overeenkomst zijn vermeld.

Kentekenbewijs

Het kentekenbewijs, dat u van de verkoper ontvangt bij het afleveren van de auto, bestaat uit drie delen:

- deel I, dat het voertuig beschrijft;
- deel II, dat de tenaamstelling aangeeft;

- overschrijvingsbewijs (of kopie deel III van het kentekenbewijs), dat alleen nodig is voor de overschrijving van het kenteken. Het is het handigst dit niet bij uw andere papieren te bewaren, maar thuis veilig op te bergen.

Het kentekenbewijs kan door het garagebedrijf voor u op naam worden gezet. Neem hiervoor een legitimatiebewijs mee.

Dit legitimatiebewijs mag zijn:

- een geldig Nederlands rijbewijs, waarvan de vernieuwings- en geldigheidsdatum nog niet zijn verlopen;
- een geldig paspoort of Europese identiteitskaart met een recent uittreksel uit het bevolkingsregister.

Motorrijtuigenbelasting

De aangifte van motorrijtuigenbelasting is ook direct gekoppeld aan het op naam laten zetten van een kentekenbewijs, dus u bent met één handeling op het postkantoor klaar. Het tarief voor een tenaamstelling op het postkantoor bedraagt € 9,75.

Auto en milieu

Een milieuvriendelijke auto bestaat niet. Wél is het zo dat niet elke auto even milieubelastend is. Zowel bij het kopen van als bij het rijden met een auto kan de bestuurder/eigenaar actief meewerken aan zo min mogelijke belasting van het milieu. Kies daarom bij het kopen een zo zuinig mogelijke auto. Er zijn ook simpele tips om zuinig te rijden.

Katalysator

De automotor veroorzaakt schadelijke stoffen die alleen met moderne technieken, zoals specifieke katalysatoren voor benzine- en dieselmotoren, te reduceren zijn. De auto-industrie heeft hiervoor technieken ontwikkeld zoals de 'geregelde' driewegkatalysator die de schadelijke uitstoot van een benzinemotor met 80 tot 90% vermindert.

Soorten benzine

Er worden in Nederland vier soorten benzine geleverd:

- Euro Loodvrij, octaangetal 95;
- Super Plus Loodvrij, octaangetal 98;
- Super met loodvervanger, octaangetal 98;
- Pura, een minder milieubelastende brandstof van Shell.

Het octaangetal geeft de klopvastheid van de brandstof aan. Elke motor heeft een bepaalde minimale octaanbehoefte. Deze octaanbehoefte weet de verkoper of kunt u opzoeken in het instructieboekje van de auto.

De oude Super Loodhoudend is al vele jaren geleden uit het assortiment gehaald. Hiervoor is de Super met loodvervanger in de plaats gekomen, die veel minder milieubelastend is dan de loodhoudende variant. Moderne auto's waarvoor Super Loodhoudend werd voorgeschreven, kunnen probleemloos overweg met de Super met loodvervanger. Maar mocht u met de loodhoudende benzine wellicht nog afwisselend loodhoudend/loodvrij tanken, nu moet u om de kleppen van de motor te sparen volledig overstappen op brandstof met loodvervanger.

Diesel

De dieselbrandstof wordt ten gevolge van steeds scherper wordende Europese wetgeving in toenemende mate ontdaan van zwavel. Hierdoor zal een dieselmotor minder roet en zwaveldioxide (mede verantwoordelijk voor de zure regen) uitstoten.

Niet sneller met Super

Dat een auto sneller gaat of zuiniger wordt op Super, terwijl de fabrikant een minimale octaanbehoefte van 95 voorschrijft, is echt een indianenverhaal. Gewoon Euro tanken, scheelt nog in de kosten ook.

Tips voor zuinig rijden

- Laat de motor na een koude start niet stationair warmdraaien, maar rij direct rustig weg.
- Schakel bij lage toerentallen zo snel mogelijk door; binnen de bebouwde kom rijdt u in de vierde of zelfs vijfde versnelling.
- Rij rustig en niet te hard, houd afstand tot de overige verkeersdeelnemers om met gelijkmatige snelheid te kunnen rijden.
- Neem geen overtollige bagage of ballast mee. Verwijder de imperiaal of caravanspoiler als u deze niet meer gebruikt.
- Rij bij een constante snelheid in een zo hoog mogelijke versnelling.
- Rem zo min mogelijk, maak gebruik van het rollend vermogen van uw auto.
- Gebruik elektrische accessoires, zoals de aanjager van de verwarming en de achterruietverwarming, niet langer dan nodig is.
- Gebruik de auto alleen als u hem echt nodig hebt. Probeer zoveel mogelijk met anderen gebruik te maken van één auto (carpooling).
- Laat de auto periodiek controleren en onderhouden. De auto zal langer meegaan en hij zal minder energie verbruiken.

Zowel bij de aanschaf van als bij het rijden met een auto kunt u rekening houden met het milieu.

● ANWB Servicepagina

Telefonische informatie

ANWB Call Center:
0800 - 0503

Aankoopadviezen gebruikte auto's:

ANWB Auto Advieslijn: (070) 314 50 00
Advies, service en verkoop: 0800 - 0503

Informatie op internet:

www.anwb.nl

ANWB Rechtshulp

Informatie en advies bij juridische problemen:
070-314 7788

Verzekeringen:

U kunt telefonisch een ANWB-autoverzekering afsluiten via telefoonnummer 0800 - 0503 of de website www.anwb.nl. Ook kunt u langsgaan bij een van de ANWB-vestigingen.

Tijdschriften:

Autokampioen is het autoblad van de ANWB. In elk nummer staat een test van gebruikte auto's. Verschijnt 24 keer per jaar. Voor een abonnement kunt bellen met 0800 - 0503.

Boeken:

Het ANWB Autohandboek is hét naslagwerk voor wie slim en economisch met zijn auto omspringt. In de ANWB/BOVAG Koerslijst staan van elke auto tot zeven jaar terug de verkoop- en inruilprijzen vermeld. Ook geeft de lijst informatie over het vermogen, het gewicht en het brandstofverbruik.

De Koerlijst verschijnt tweemaandelijks.

● Meer weten?

ANWB Call Center 0800-0503 (gratis)

www.anwb.nl

● Colofon

Tekst en informatie:	ANWB Uitgeverij Boeken
Redactie:	Menno Neeteson
Eindredactie:	Schrijven & Schrappen, Gouda
Opmaak:	Ad van Helmond
Foto's:	ANWB Audio Visuele Dienst, Robert Poutsma
Ontwerp omslag:	Studio ANWB
Omslagfoto:	ANWB Audio Visuele Dienst
Advertentieverwerking:	ANWB Media, tel. (070) 314 7701

Deze ledenwijzer is om milieutechnische redenen gedrukt op chloorvrij papier.

© ANWB bv, 2004

Alle rechten voorbehouden. Deze uitgave werd met de meeste zorg samengesteld.

De juistheid van de gegevens is mede afhankelijk van de informatie die ons door derden werd verstrekt.

Indien die informatie onjuistheden blijkt te bevatten kan de ANWB daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden.

De uitgever staat open voor opmerkingen en suggesties:

ANWB Uitgeverij Boeken, Postbus 93200, 2509 BA Den Haag